

การเลือกตั้งปี 2529 และภูมิหลังของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีภูมิหลังเป็น สจ. มาก่อน

บทนำ

เพื่อที่จะได้เข้าใจถึงการทำหน้าที่เป็นตัวแทนของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ. มาก่อนจำเป็นต้องกล่าวถึงข้อมูลและสภาพการณ์โดยย่อ ๆ ทั่ว ๆ ไปของการเลือกตั้งปี 2529 เป็นพื้นฐาน เช่น ข้อมูลทางด้านจำนวนผู้สมัคร จำนวน ส.ส. ที่ได้รับเลือกตั้ง จำนวนของ สจ. ที่ได้รับเลือกตั้งในจังหวัดต่าง ๆ จำนวน สจ. ที่ลงสมัครรับเลือกตั้ง และหลังจากนั้น จะได้มุ่งเสนอข้อมูลภูมิหลังของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังเป็น สจ. ทั้งหมด เพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการนำไปวิเคราะห์ในบทต่อไป เพราะปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ เมื่อได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. แล้วทั้งสิ้น ดังที่เสนอไปในบทที่แล้วในเรื่องของกรอบแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

การเลือกตั้งปี 2529

การเลือกตั้งปี 2529 เมื่อวันที่ 27 กรกฎาคม เป็นผลมาจากการที่ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ประกาศยุบสภาเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2529 เวลา 23.30 น. เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎร มีมติไม่รับรองพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พ.ศ. 2522 , พ.ศ. 2529 ที่รัฐบาลประกาศใช้ในช่วงปิดสมัยประชุมสภา อันเป็นพระราชกำหนดเกี่ยวกับการเงิน คือการเพิ่มภาษีรถยนต์ที่ใช่แก๊ส และน้ำมัน ซึ่งเสนอโดยคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันมิให้มีการนำเข้าเชื้อเพลิง รวมทั้งควบคุมปริมาณการนำเข้ารถยนต์ที่มีมากเกินความจำเป็น ซึ่งมีการนับคะแนนถึง 3 ครั้ง และในที่สุดรัฐบาลก็แพ้ด้วยคะแนนเสียง 147 ต่อ 143 งดออกเสียง 5 เสียง รัฐบาลให้เหตุผลในการยุบสภาครั้งนี้ว่า

"จากการวิเคราะห์สาเหตุแห่งการไม่อนุมัติพระราชกำหนด ดังกล่าว เห็นว่า สภามีได้คำนึงถึงเหตุผลในการตราพระราชกำหนด หากสืบเนื่องมาจากความแตกแยกภายในพรรคการเมืองบางพรรคหากให้สภาผู้แทนราษฎร ชุดนี้ยังคงทำหน้าที่ต่อไป ย่อมเป็นอุปสรรคต่อการบริหาร

ราชการแผ่นดินและกระทบถึงผลประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ และนำมาซึ่งความเสื่อมวิกรมของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย...."¹

แต่เหตุผลที่แท้จริงนั้นเห็นได้ชัดว่าเป็นเพราะ ส.ส. ที่สนับสนุนรัฐบาลส่วนหนึ่งหันไปร่วมมือกับฝ่ายค้าน วัตถุประสงค์หวังการแพ้เสียงในสภาจะเป็นการบีบให้ พลเอกเปรม ต้องลาออกจากการเป็นนายกรัฐมนตรี อย่างไรก็ตามก็ดี พลเอกเปรม กลับเลือกเอาวิธีการยุบสภาแทน²

การเลือกตั้งครั้งนี้ เป็นการเลือกตั้งครั้งที่ 3 ภายใต้รัฐธรรมนูญเดียวกัน คือเลือกตั้งครั้งแรก (พ.ศ. 2522) และครั้งที่สอง (พ.ศ. 2526) แต่ในครั้งนี้ เปลี่ยนมาเป็นแบบแบ่งเขต-เรียงเบอร์ ซึ่งแบบเดิมเป็นแบบรวมเขต เป็นการเลือกตั้งครั้งที่ 14 ในระบอบประชาธิปไตยของไทย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับครั้งก่อน ๆ แล้วมีผู้มาใช้สิทธิในการเลือกตั้งมากที่สุดคือ จากจำนวนผู้มีสิทธิ 26,160,100 คน มาใช้สิทธิ 16,079,949 คน คิดเป็นร้อยละ 61.43 ดังตารางข้างล่าง³

¹สยามจดหมายเหตุ, 11,18 (2-8 พฤษภาคม 2529) : 485.

²สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป พ.ศ. 2529. (พระนคร : มูลนิธิเพื่อการศึกษาประชาธิปไตยและการพัฒนา, 2530), หน้า 4.

³กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, รายงานการวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529. (พระนคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2530), หน้า 260.

1. ตารางเปรียบเทียบผลการเลือกตั้งทั่วไป ทั้ง 14 ครั้ง

ลำดับที่	วันเลือกตั้ง	จำนวนผู้มีสิทธิ	จำนวนผู้มีมาใช้สิทธิ	คิดเป็นร้อยละ
1	15 พ.ย.76	4,278,231	1,773,532	41.45
2	7 พ.ย.80	6,123,239	2,462,535	40.22
3	12 พ.ย.81	6,310,172	2,210,332	35.03
4	6 ม.ค.89	6,431,827	2,091,827	32.52
5	29 ม.ค.91	7,176,891	2,117,464	29.50
6	26 ก.พ.95	7,602,591	2,961,291	38.95
7	26 ก.พ.00	9,859,039	5,668,566	57.50
8	15 ธ.ค.00	9,917,417	4,370,789	44.07
9	10 ก.พ.12	14,820,180	7,285,837	49.16
10	26 ม.ค.18	20,243,791	9,549,924	47.17
11	4เม.ย.18	20,623,430	9,032,629	43.99
12	22เม.ย.22	21,283,790	9,344,045	43.90
13	18เม.ย.26	24,224,470	12,295,339	50.76
14	27 ก.ค.29	26,160,100	16,079,949	61.43

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในปี พ.ศ. 2529 มีจำนวน 347 คน เมื่อเปรียบเทียบกับปี 2526 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งครั้งล่าสุด ที่มีจำนวน ส.ส. 324 คน จะเพิ่มขึ้นถึง 23 คน ในขณะเดียวกัน จำนวนผู้สมัครในปี 2529 มีจำนวนถึง 3,813 คน แต่ในปี 2526 มีเพียง 1,880 คน เท่านั้น คือเพิ่มขึ้นถึง 1,933 คน โดยจำแนกเป็นเพศในปี 2529 เป็นเพศชายถึง 3,457 คน เพศหญิง 326 คน และเพศชายได้รับเลือกตั้ง 335 คน ในขณะที่เพศหญิงได้รับเลือกตั้ง 12 คน ดังตารางข้างล่างเปรียบเทียบให้เห็นถึงผู้สมัครและผู้ได้รับเลือกตั้ง ในปี 2526 เปรียบเทียบกับปี 2529 จำแนกตามเพศดังนี้⁴

⁴เรื่องเดียวกัน, หน้า 263

2. ตารางเปรียบเทียบผู้สมัครรับเลือกตั้งและผู้ได้รับเลือกตั้ง จำแนกตามเพศ
ปี 2526 และปี 2529

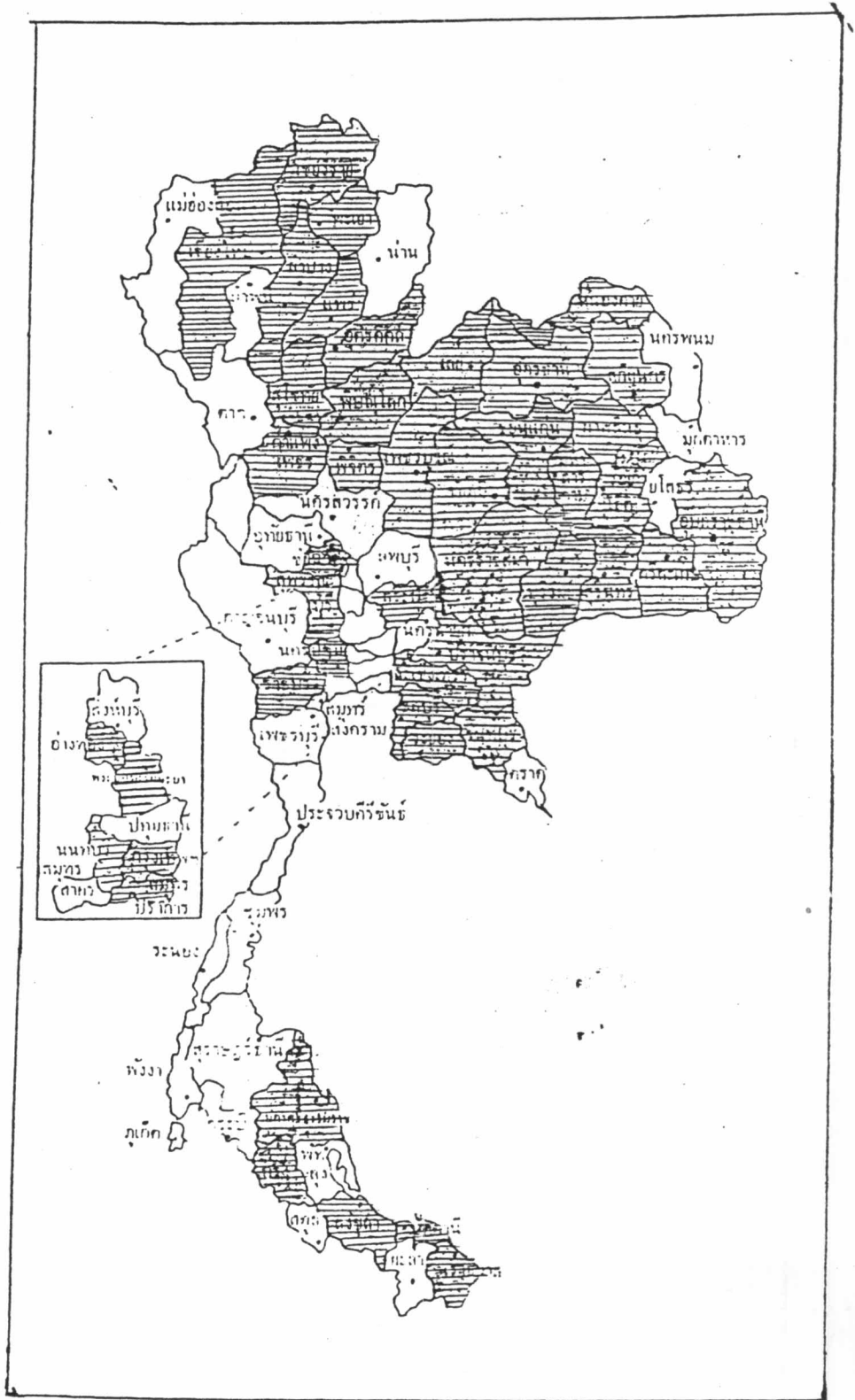
เพศ	จำนวนผู้สมัคร		จำนวนที่ได้รับเลือกตั้ง		คิดเป็นร้อยละของ ส.ส.	
	2526	2529	2526	2529	2526	2529
ชาย	1,826	3,451	311	335	95.99	96.54
หญิง	54	362	13	12	4.01	3.46
รวม	1,880	3,813	324	374	100	100

จำนวนผู้สมัครที่ได้รับเลือกตั้ง 347 คน ในปี 2529 มีผู้ที่มิถูกมิหลังการเป็นสมาชิกสภาจังหวัดมาก่อนได้รับเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 86 คน⁵ หรือคิดเป็นร้อยละ 24.78 (จำนวนดังกล่าวนี้ได้รับเลือกตั้งซ้ำอีกในปี 2531 จำนวน 52 คน)⁶ กระจายอยู่ใน 48 จังหวัดทั่วประเทศ โดยจังหวัดที่ได้รับเลือกตั้งมากที่สุด 3 จังหวัดคือ เชียงใหม่ เชียงราย และอุบลราชธานี จำนวน 4 คน เท่ากัน ดังแผนที่หน้าต่อไป

⁵รวบรวมจาก ปธาน สุวรรณมงคล, ประวัติสมาชิกรัฐสภา พ.ศ. 2529. (พระนคร ; โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529), หน้า 145-318, แผนกทะเบียนและประวัติ สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา และจากใบสอบถามที่ ส.ส. ได้รับเลือกได้ตอบไว้ เมื่อวันไปรายงานตัวที่สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา (ผู้วิจัย)

⁶จำนวนดังกล่าวตรวจสอบจาก โครงการศึกษานโยบายสาธารณะ สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย. "357...ผู้แทนอธิปไตยประชาชน." ผู้แทนราษฎร 3 (สิงหาคม 2531) : 8-10.

รูปภาพที่ 1 แสดงจำนวนของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังเป็น สจ. และได้รับเลือกตั้งในปี 2529 ตามจังหวัด

จังหวัดที่มี ส.ส. เคยเป็น สจ. มาก่อน

จังหวัด ที่ ส.ส.ที่เคยผ่านการเป็น ส.จ.มาแล้วได้รับเลือกตามแผนที่ข้างบน x 48
จังหวัดที่ได้รับเลือก 1 คน มีทั้งสิ้น 23 จังหวัด คือ สระบุรี, ฉะเชิงเทรา, ราชบุรี, แพร่,
พิจิตร, นครปฐม, พะเยา, อุตรดิตถ์, หนองคาย, ชลบุรี, ร้อยเอ็ด, ชัยนาท, ปราจีนบุรี,
สุพรรณบุรี, สมุทรสงคราม, ตรัง, พิษณุโลก, สมุทรปราการ, สุโขทัย, อ่างทอง, ระยอง
พระนครศรีอยุธยา และกาฬสินธุ์

จังหวัดที่ได้รับเลือก 2 คน มีทั้งสิ้น 15 จังหวัด คือ สกลนคร, กรุงเทพมหานคร,
นนทบุรี, บัตตานี, จันทบุรี, นครราชสีมา, นครศรีธรรมราช, มหาสารคาม, ศรีสะเกษ,
สุรินทร์, สงขลา, ชัยภูมิ, เพชรบูรณ์, เลย, ขอนแก่น และลพบุรี

จังหวัดที่ได้รับเลือก 3 คน มีทั้งสิ้น 7 จังหวัด คือ บุรีรัมย์, อุตรธานี, กาแพงเพชร,
ลำปาง, กรุงเทพมหานคร, นครสวรรค์ และนราธิวาส

จังหวัดที่ได้รับเลือก 4 คน มีทั้งสิ้น 3 จังหวัด คือ เชียงใหม่, เชียงราย และ
อุบลราชธานี

สำหรับจังหวัดที่ไม่มี ส.ส. ที่มีภูมิหลังการเป็น ส.จ. มาก่อน จะมีจำนวนทั้งสิ้น 25
จังหวัดทั่วประเทศ และที่น่าเป็นที่สังเกตให้เห็นถึงความทะเยอทะยานทางการเมืองของ ส.จ.
ที่มีความต้องการเป็นนักการเมืองระดับชาติหรือ ส.ส. มีจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวน
ของ ส.จ.ที่ลาออกเพื่อสมัครเป็น ส.ส. ในปี 2529 มีจำนวนถึง 145 คน ทั่วประเทศจาก 50
จังหวัดและได้รับเลือกตั้งจำนวนทั้งสิ้น 20 คน จังหวัดที่ลาออกมากที่สุดคือ เชียงราย จำนวน 10
คน และได้รับเลือกเข้าเป็น ส.ส. จำนวน 2 คน ส.จ.ที่ลาออกในจังหวัดต่าง ๆ มีดังนี้คือ ลพบุรี,
สุพรรณบุรี, เชียงใหม่, ภูเก็ต, บัตตานี, เชียงราย, กาแพงเพชร, นครสวรรค์, ลำปาง,
ตราด, เพชรบูรณ์, สตูล, สงขลา, พะเยา, อ่างทอง, อุบลราชธานี, มหาสารคาม,
สกลนคร, ชัยนาท, เลย, ระยอง, ภูเก็ต, ปราจีนบุรี, ขอนแก่น, กระบี่, ยะลา, นคร
ศรีธรรมราช, ฉะเชิงเทรา, อุทัยธานี, หนองคาย, สมุทรสาคร, สุรินทร์, กาฬสินธุ์, ศรีสะเกษ,
นนทบุรี, ยะลา, นครปฐม, พิษณุโลก, ลำพูน, ร้อยเอ็ด, บุรีรัมย์, สุรินทร์, ตรัง,
สุราษฎร์ธานี, อุตรธานี, จันทบุรี, นครราชสีมา, อุตรดิตถ์, สมุทรปราการ, ชัยนาท

จังหวัดที่ได้รับเลือก 1 คน คือ กาฬสินธุ์ เชียงใหม่, บัตตานี, กาแพงเพชร, เพชรบูรณ์,
มหาสารคาม, เลย, ฉะเชิงเทรา, สุรินทร์, พิษณุโลก, ร้อยเอ็ด, บุรีรัมย์, สุรินทร์ และจันทบุรี

จังหวัดที่ได้รับเลือกตั้ง 2 คน คือ เชียงราย, อุบลราชธานี และอุดรธานี^๗ เพื่อที่จะได้
เข้าไปถึง ส.ส.ที่มีภูมิหลังการเป็น สจ.มาจนวนทั้งสิ้น 86 จึงต้องดูถึงภูมิหลังของทั้งหมด

ข้อมูลภูมิหลังของ ส.ส. ที่มีภูมิหลังเป็น สจ.มาก่อน

1. ในเรื่องเพศของ ส.ส. จะเป็นผู้ชายทั้งหมด ถึงแม้ว่าจะมีผู้สมัครบางคนเป็นผู้หญิงก็ตาม เช่น ผู้สมัครที่ลาออกจากการเป็น สจ. ในปี 2529 จำนวน 1 คน คือ นางเล็ก พิชญกุล อ.เมือง ลำปาง ก็ไม่ได้รับเลือกตั้งแต่อย่างใด และเมื่อเปรียบเทียบกับผู้สมัครทั้งหมดในปี 2529 ที่เป็นผู้หญิงถึง 362 คน แล้วจึงสังเกตได้ว่า ผู้หญิงที่มาจาก สจ. แล้วลงสมัครรับเลือกตั้งเป็น ส.ส. มีเป็นจำนวนน้อยมากจนเกือบจะไม่มีเลย

2. อายุของ ส.ส.ที่มาจาก สจ. ทั้ง 86 คน จะเห็นได้ว่า อายุในช่วง 41-45 ปีมีจำนวนมากที่สุดคือ 19 คน ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับอายุของ ส.ส. โดยทั่วไป คือ อยู่ในช่วงนี้ถึง 126 คน และในขณะที่เดียวกันจะสัมพันธ์กับจำนวนของผู้สมัครทั้งหมด 3,813 คน ซึ่งอยู่ในช่วงอายุนี้ถึง 1,124 คน^๘ ดังรายละเอียดในตารางช่วงอายุของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ดังนี้

รวบรวมจาก กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง. (ผู้วิจัย)

ธนชัย วัฒนวิกรม, ข้อมูลพื้นฐานพรรคการเมืองปัจจุบันและพรรคการเมืองกับการเลือกตั้งปี 2522-2529. (พระนคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2529), หน้า 492.

3. ตารางแสดงอายุของ ส.ส.ที่มาจาก สจ.

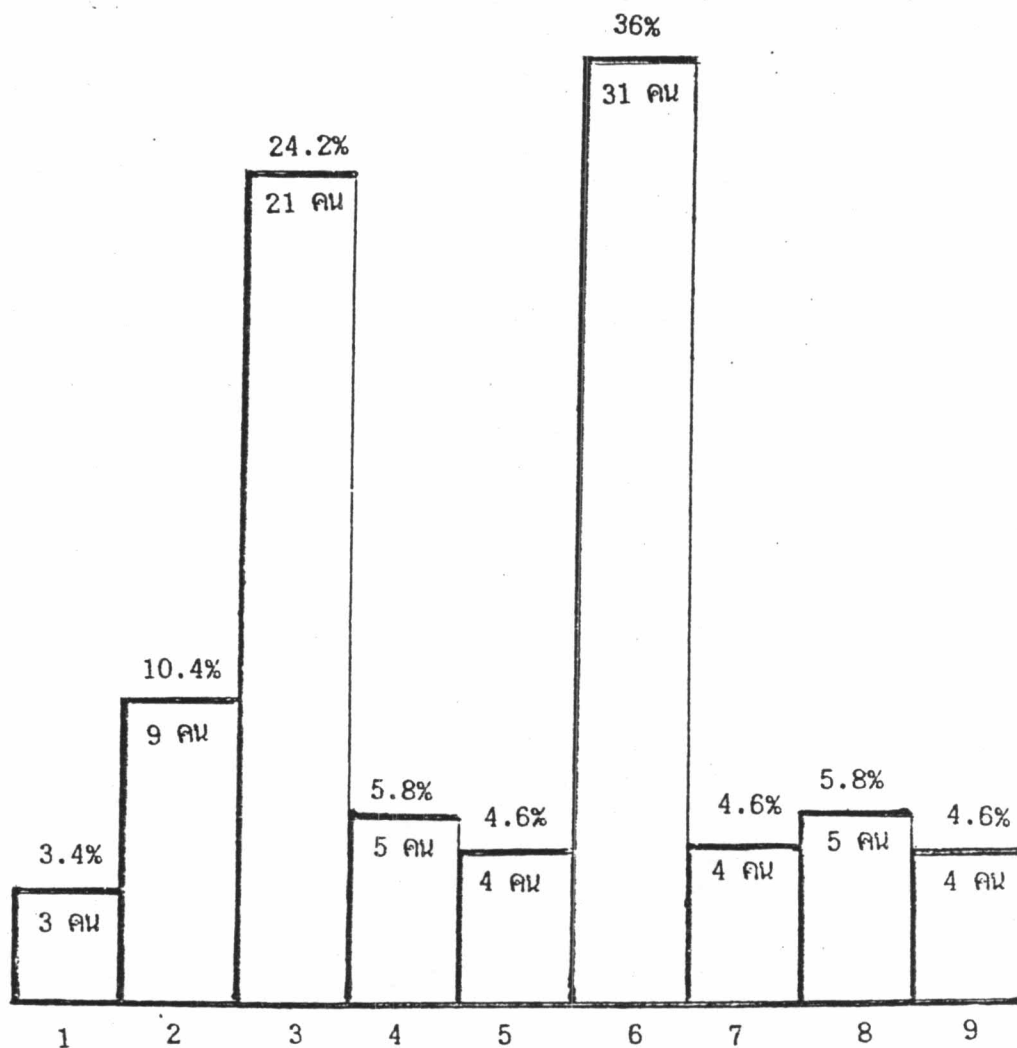
อายุ	จำนวน	ร้อยละ
25-30	6	6.9
31-35	7	8.1
36-40	12	13.9
41-45	19	22
46-50	10	11.6
51-55	8	9.3
56-60	14	16.2
61-65	7	8.1
65-70	2	2.3
*71-	1	1.1
รวม	86	100

*72 ปี มี 1 คน คือ นายแคล้ว นรบดี

3. การศึกษา ปริญญาตรีคือจำนวนมากที่สุดของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ซึ่งมีถึง 31 คน ในขณะที่ ประถมศึกษา มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 3 คน ในขณะที่จำนวนดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันผู้สมัครทั้งหมด คือปริญญาตรีมากที่สุด ถึง 1,412 คน และผู้ได้รับเลือกตั้งเป็น ส.ส. 2529 ก็มีปริญญาตรีมากที่สุด เช่นเดียวกัน คือ 159 คน^๑

^๑เรื่องเดียวกัน, หน้า 495

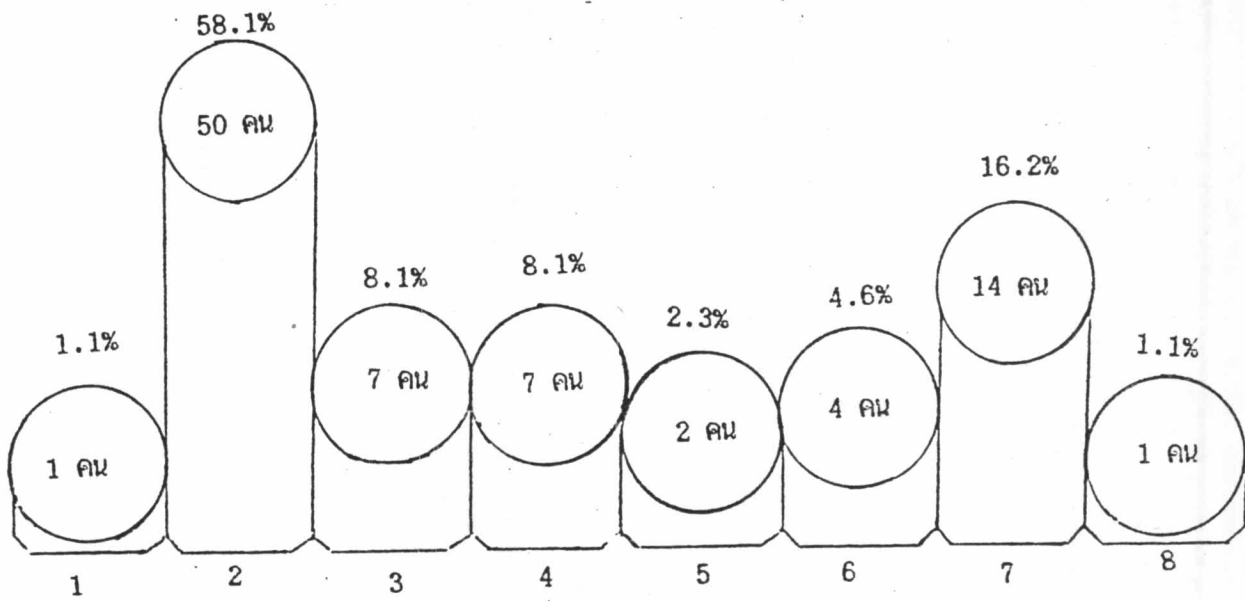
รูปภาพที่ 2 แสดงระดับการศึกษาของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.

1. ประถมศึกษา = 3 คน
2. ม. ต้น = 9 คน
3. ม. ปสาย = 21 คน
4. ปวช. = 5 คน
5. ปวส. = 4 คน
6. ปริญญาตรี = 31 คน
7. ปริญญาโท = 4 คน
8. ปริญญาเอก = 5 คน
9. อื่น ๆ = 4 คน (ไม่ระบุ และเปรียญธรรม 7)

4. อาชีพ นักธุรกิจคือจำนวนที่มากที่สุด คือมีถึง 50 คน ในจำนวน 86 คน ในขณะที่พนักงานรัฐวิสาหกิจ มีจำนวน 1 คน และเมื่อเปรียบเทียบกับอาชีพก่อนที่ได้รับเลือกตั้งปี พ.ศ. 2529 อาชีพธุรกิจการดำก้มีมากที่สุด เช่นกันคือ จำนวนถึง 134 คน ในขณะที่พนักงานรัฐวิสาหกิจ ได้รับเลือกตั้งเข้ามาน้อยเช่นกันคือ 3 คน¹⁰

รูปภาพที่ 3 แสดงอาชีพของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.

1. พนักงานรัฐวิสาหกิจ = 1 คน
2. นักธุรกิจ = 50 คน
3. เกษตรกร = 7 คน
4. นักการเมือง = 7 คน
5. ข้าราชการ, ข้าราชการบ้านอายุ, = 2 คน
6. นักปกครองท้องถิ่น = 4 คน
7. ทนายความ = 14 คน
8. ไม้ระบุ = 1 คน

¹⁰สมบัติ จันทรวงศ์, การเมืองเรื่องการเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งทั่วไป
 พ.ศ. 2529, หน้า 75.

5. ตำแหน่งทางการเมืองที่ดำรงอยู่ในขณะที่เป็น ส.ส. 2529 ส.ส. บางคนจะมีตำแหน่งมากกว่า 1 ตำแหน่ง เช่น เป็นผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ในขณะที่เป็นกรรมการการคลังธนาคาร และสถาบันการเงินด้วย การดูถึงตำแหน่งทางการเมืองของผู้ที่เป็น สจ. มาก่อนในขณะที่เป็น ส.ส. ก็เพื่อประโยชน์ที่จะดูถึงการปฏิบัติหน้าที่ ในขณะที่เป็นกรรมการในคณะต่าง ๆ ว่าการสนองตอบอย่างไรบ้าง ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในปี 2529 มีตำแหน่งทางการเมือง เป็นรัฐมนตรีอยู่ 5 คน คือ 1) นายสอาด ปิยารรณ พรรคชาติไทย ส.ส.บาง ซึ่งเป็น สจ. 2 สมัย เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม, 2) นายไชยศิริ เรืองกาญจนเศรษฐ์ พรรคกิจสังคม อุบลราชธานี ซึ่งเป็น สจ. ในปี 2517 เป็นรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี และ 3) นายไสว พัฒน์ พรรคประชาธิปไตย สงขลา ซึ่งเป็น สจ. ในปี 2511 เป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย 4) นายมารุต บุณนาค พรรคประชาธิปไตย กรุงเทพมหานคร เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และ 5) นายประมวล สภาวสุ พรรคชาติไทย พระนคร ศรีอยุธยา เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม สำหรับที่เป็นหัวหน้าพรรคการเมือง 1 คน คือ นายบุญชู โรจนเสถียร หัวหน้าพรรคกิจประชาคม ในขณะที่เป็น ส.ส. จังหวัดนครสวรรค์ เคยเป็น สจ. ในปี 2511 มาก่อน สำหรับรายละเอียดต่าง ๆ ทางการเมืองของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. กับตำแหน่งทางการเมืองดังปรากฏในตาราง

4. ตารางที่แสดงตำแหน่งทางการเมืองของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในปี 2529

ตำแหน่งทางการเมืองปัจจุบัน	จำนวน
กรรมการการแรงงาน	4
กรรมการการเศรษฐกิจ	5
กรรมการการต่างประเทศ	4
กรรมการการปกครอง	3
กรรมการกิจการสตรีและเยาวชน	3
กรรมการติดตามผลงานงบประมาณรายจ่ายประจำปี	3
กรรมการการคลัง การธนาคาร และสถาบันการเงิน	6
กรรมการการเกษตรและสหกรณ์	5
กรรมการการคมนาคม	3
กรรมการการวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน	4
กรรมการการศึกษา	5
กรรมการอุตสาหกรรม	8
กรรมการกิจการสภาผู้แทนราษฎร	2
กรรมการการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	2
กรรมการการวัฒนธรรมและการท่องเที่ยว	4
กรรมการสวัสดิการสังคมและการกีฬา	6
กรรมการพิจารณาเปิดเผยรายงานการประชุมลับและตรวจรายงานการประชุม	3
กรรมการทหาร	1
ประธานสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี	1
เลขา, ผู้ช่วยเลขาธิการรัฐมนตรี	10
รัฐมนตรี, รัฐมนตรีช่วย	5
ไม่ระบุ	7

6. เมื่อพิจารณาถึงพรรคการเมืองของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. จำนวน 86 คน เห็นได้ว่า พรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกมากที่สุด จำนวน 23 คน ในขณะที่พรรคชาติไทยมาอันดับ 2 จำนวน 16 คน กิจสังคมมาอันดับ 3 จำนวน 15 คน และพรรคก้าวหน้าได้เพียง 1 คน และเมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนที่นั่งในสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองในปี 2529 ทั้งหมดพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเลือกมากที่สุดเช่นกัน คือ จำนวน 100 คน ในขณะที่พรรคชาติไทยได้อันดับ 2

คือ 63 คน พรรคกิจสังคม ได้รับเลือกอันดับ 3 จำนวน 51 คน และพรรคก้าวหน้าได้รับเลือก 9 คน¹¹ ดังรายละเอียดในตาราง

5 ตารางแสดง ส.ส. ที่มาจาก สจ. ตามพรรคการเมือง

พรรคการเมือง	จำนวน	ร้อยละ
ราษฎร	3	3.4
ก้าวหน้า	1	1.1
ประชาธิปไตย	23	26.7
ชาติไทย	16	18.6
กิจสังคม	15	17.4
สหประชาธิปไตย	14	16.2
ประชากรไทย	4	4.6
กิจประชาคม	4	4.6
มวลชน	2	2.3
รวมไทย	4	4.6
รวม	86	100.0

¹¹เรื่องเดียวกัน, หน้า 97

7. ประสบการณ์ทางการเมืองของ ส.ส. ที่มีภูมิลำเนาเป็น สจ. มาก่อนที่ตั้งที่ทราบมาในตอนแรกแล้ว ว่า ส.ส. ที่มาจาก สจ. ที่ลาออกในปี 2529 มีเพียง 19 คน ดังนั้น ส.ส. นอกเหนือจาก 19 คน ดังกล่าว มีภูมิลำเนาประสบการณ์ทางการเมืองอย่างไรมาก่อน จึงจำเป็นต้องละเอียดไม่ได้ที่จะกล่าวถึง เพราะปัจจัยเหล่านี้ย่อมมีอิทธิพลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. ด้วย ส.ส. ที่มาจาก สจ. 86 คน เคยเป็น ส.ส. มาหลายสมัยและเคยเป็น ส.ส. ในปี 2526 มาก่อนมีจำนวนถึง 52 คน ในขณะที่บางคนเป็นรัฐมนตรี, รัฐมนตรีช่วยมาก่อน เช่นนายประยุทธ์ ศิริพาณิชย์ เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในปี 2526 อดีตนายกรัฐมนตรี สจ. 2519 ของจังหวัดมหาสารคาม, นายประทวน รมยานนท์ เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงคมนาคม ในปี 2519 อดีตนายกรัฐมนตรี (พระนคร) มาก่อนในปี 2511 และนายบุญส่ง สมใจ ซึ่งเป็น สจ. 2 สมัย ของจังหวัดปราจีนบุรี เคยเป็นรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวง (ไม้ระบุง) ในปี พ.ศ. 2518 เป็นต้น เคยเป็นรองประธานสภาผู้แทนราษฎรคนที่ 1 ในปี 2526 1 คน คือนายสมรรถ ศิริจันทร์ ซึ่งเป็น สจ. 2510 จังหวัดสมุทรปราการมาก่อน ดังรายละเอียดจากตาราง

6. ตารางแสดง ส.ส. ที่มาจาก สจ. ในปี 2529 ที่เคยเป็นอดีต ส.ส. มาก่อน

ปีการเป็น ส.ส.	จำนวน
2495	1
2500	3
2512	5
2515	1
2516	2
2518	17
2519	11
2522	20
2524	1
2526	52

หมายเหตุ บางคนเคยเป็น ส.ส. มาหลายสมัย (ผู้วิจัย)

8. ประสบการณ์ทางการเมืองของการเป็น สจ. ซึ่งงานศึกษาวิจัยนี้เน้นโดยตรง การดูระยะเวลา ช่วงสมัยของการเป็น สจ. ในจังหวัดต่าง ๆ เป็นเรื่องที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการอยู่ในพื้นที่ ความนิยมอิทธิพล และการทำหน้าที่ในฐานะของ สจ. ในท้องถิ่น และเมื่อมาเป็น ส.ส. แล้วสามารถสะสมประสบการณ์ต่าง ๆ มาทำหน้าที่ในฐานะ ส.ส. ได้อย่างไร ซึ่งจะนำไปวิเคราะห์ในบทต่อไป ช่วงปีของการเป็น สจ. ของ ส.ส. ทั้ง 86 คน เห็นได้ว่า ช่วงปี 2523-2527 มีจำนวนมากที่สุดถึง 25 คน ในขณะที่ สจ. เก่าในปี 2490-2496 มีเพียง 3 คน เท่านั้น ดังตาราง

7. ตารางแสดงช่วงปีของการเป็น สจ. ของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.

ช่วงปี	จำนวน	ร้อยละ
2490-2496	3	3.4
2508-2512	6	6.9
2513-2517	10	11.6
2518-2522	13	15.1
2523-2527	25	29.0
2528	20	23.2
ไม่ระบุ	9	8.1
รวม	86	100

9. เมื่อมาพูดถึงสมัยที่ดำรงตำแหน่งการเป็น สจ. เห็นได้ว่า 1 สมัย มากที่สุด คือ 48 คน ในขณะที่ 2 สมัย มี 22 คน ในขณะที่กล่าวรวม ๆ กันไป สจ. ที่อยู่หลายสมัยนั้นมีจำนวนถึง 35 คน ซึ่งเป็นจำนวนที่ไม่น้อยทีเดียว และในจำนวนนี้ เคยเป็นประธาน สจ. 4 คน และรองประธาน สจ. 1 คน อันเป็นการแสดงให้เห็นถึง แนวโน้มของการเป็น สจ. ว่าจะเป็นเวลาหรือด้านแรกที่สำคัญของการเป็น ส.ส. ต่อไปในอนาคต ดังตาราง

8. ตารางแสดงช่วงสมัยของการเป็น สจ. ของ ส.ส. ที่มาจาก สจ.

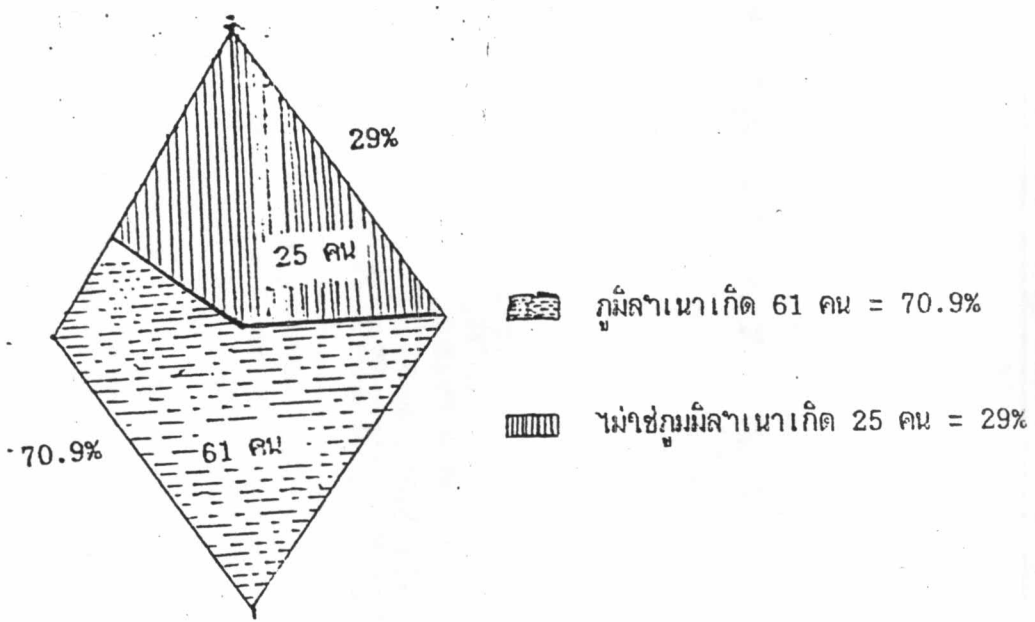
ช่วงสมัยของการเป็น สจ.	จำนวน	ร้อยละ
1 สมัย	48	55.8
2 สมัย	22	25.5
3 สมัย	8	9.3
4 สมัย	2	2.3
5 สมัย	2	2.3
ไม่ระบุ*	4	4.6
รวม	86	100

*ไม่ระบุ ระบุแต่เพียงว่า "หลายสมัย" 1 คน "ไม่ระบุสมัย" 3 คน

10. ภูมิภาคไหนเดิม มีความสำคัญเช่นกัน เพราะจะทำให้เราทราบถึง จำนวนของผู้สมัครที่ไม่ใช่คนท้องถิ่นมาก่อน เช่น ภูมิภาคไหนเกิดอยู่กรุงเทพมหานคร แต่เป็น ส.ส. ของจังหวัดลพบุรี คือ นายอาผล ศิริวัฒนกุล พรรครวมไทย ลพบุรี และ นายสวัสดิ์ คชเสนี พรรคมาลชน บุรีรัมย์ เป็นต้น จำนวนอย่างนี้ มีอยู่ถึง 25 คน ใน 86 คน กระจายอยู่ใน 17 จังหวัด คือ สกลนคร, นนทบุรี, บุรีรัมย์, เชียงใหม่, หนองคาย, อุบลราชธานี, แพร่, อุตรดิตถ์, กาแพงเพชร, นครสวรรค์, เชียงราย, ลพบุรี, ศรีสะเกษ, จันทบุรี, ชัยภูมิ นครราชสีมา และลพบุรี โดยที่อุบลราชธานีเป็นจังหวัดที่ ส.ส. ไม่มีภูมิภาคไหนเกิดในจังหวัดมากที่สุดคือ 3 คน เรื่องที่ต้องระมัดระวังในที่นี้คือ เรื่องของภูมิภาคไหน และภูมิภาคไหนเกิด เพราะภูมิภาคไหนเกิดคือแหล่งที่เกิดตามลำดับ แต่ถ้าหากภูมิภาคไหนหมายถึง "ที่อยู่อันเป็นแหล่งสำคัญ"¹² แล้ว ก็เป็นที่น่าสังเกตว่า ส.ส. ที่มาจาก สจ. จำนวน 86 คน ล้วนมีภูมิภาคไหนอยู่ในท้องถิ่นทั้งสิ้น ถึงแม้จะไม่ใช่คนท้องถิ่นก็ตาม เพราะช่วงสมัยของการเป็น สจ. นั้น 1 สมัย มีกำหนดถึง 5 ปี (พิจารณาจากตารางที่ 7 จะทำให้ชัดเจนขึ้น) การอยู่ในท้องถิ่นอย่างนี้ทำให้นัยสำคัญของการรับรู้เรื่องท้องถิ่น และสร้างอิทธิพลต่าง ๆ ได้อยู่แน่นอน

¹²ราชบัณฑิตยสถาน, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. (พระนคร : อักษรเจริญทัศน์, 2526), หน้า 610.

รูปภาพที่ 4 แสดงจำนวนของ ส.ส. ที่มาจาก สจ. ตามภูมิลำเนาเกิด

บทสรุป

ภูมิลำเนาของ ส.ส. ที่มาเคยผ่านประสบการณ์การเป็น สจ. มาก่อนจำนวน 86 คน ทำให้ทราบได้ว่า จำนวนนี้ก็อยู่ในจำนวนหลักของ ส.ส. ทั้งหมดนั้นเอง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องอายุ, ระดับการศึกษา, อาชีพ, ตำแหน่งทางการเมืองของ ส.ส. และพรรคการเมือง สำหรับประสบการณ์ทางการเมืองไม่ว่า ส.ส. จำนวน 86 คนจะมีภูมิลำเนาการเป็น สจ. อย่างไรก็ดี แต่เคยเป็น ส.ส. มาก่อน และบางคนเคยเป็น สท. (สมาชิกสภาเทศบาล) เคยเป็นรัฐมนตรี, รัฐมนตรีช่วยมาก่อน ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีอิทธิพลอย่างมากต่อการปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ส.ส. ด้วย ขณะเดียวกันประสบการณ์การเป็น สจ. ก็ทำให้ทราบว่า ส.ส. ที่มาจาก สจ. นั้น มีมาตลอด แต่มีปริมาณที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และช่วงสมัยของการเป็น สจ. ก็ทำให้ทราบถึงความสำคัญของการเป็น สจ. ต่อการเข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในฐานะ ส.ส. เพราะการเป็น สจ. หลายสมัยทำให้เห็นการเมืองจะเห็นปัญหาของท้องถิ่นเป็นอย่างไร หรือหาอะไรเกี่ยวกับเรื่องท้องถิ่นเพื่อเป็นการสนองตอบต่อประชาชนบ้าง อย่างน้อยในลักษณะที่เป็น "ภูมิลำเนาเกิด" หรือ "ภูมิลำเนา" มาก่อนจะได้กล่าวถึงในบทต่อไป เพื่อจะได้ทราบถึงการปฏิบัติหน้าที่ของ ส.ส. ในฐานะตัวแทนของประชาชน รวมทั้งก่อนที่จะได้ศึกษาเฉพาะกรณี เพื่อเป็นการเปรียบเทียบในชั้นทดสอบสมมติฐานที่วางไว้ทั้งในและนอกสภา